

UNIVERZITA KARLOVA

V PRAZE

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Katedra Pracoviště Historické sociologie

Jan Popelka

**Malé skupiny ve městě
(k problematice folklórních
sdružení)**

Diplomová práce

Vedoucí práce: **doc. PhDr. Bohuslav Šalanda,**
CSc.

Praha 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval/a samostatně. Všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne
31. prosince 2013

Jan Popelka

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval především svému vedoucímu diplomové práce doc. PhDr. Bohuslavu Šalandovi, CSc. Dále pak Adamu Votrubovi za neocenitelné rady a kontakty.

Obsah

Obsah	4
Abstrakt	6
1 Úvod	8
2 Přehled a stručná historie souborů v Praze	10
2.1 Folklórní soubory působící v Praze	11
2.2 Krajské spolky	11
2.2.1 Slovácký krúžek V Praze	12
2.2.2 Hanáci – spolek rodáků a přátel Hané v Praze	12
2.2.3 Valašský krúžek	14
2.2.4 Blaťan	16
2.3 Ostatní Pražské soubory	17
2.3.1 Betty – Taneční škola Betty	17
2.3.2 Cimbálová muzika Jiřího Janouška	17
2.3.3 Dokolečka	18
2.3.4 Gaudeamus	18
2.3.5 Javorový Kolíček	18
2.3.6 Kolíček – Dětský folklórní soubor kolíček	18
2.3.7 Krušpánek – Valašský taneční soubor	19
2.3.8 Kytice	20
2.3.9 Laskavec	20
2.3.10 Limbora, Limborka, Malá Limborka	20
2.3.11 Lučinka	21
2.3.12 Malá česká muzika Jiřího Pospíšila	21
2.3.13 Malá muzika	21
2.3.14 Mateník a Matějíček	22
2.3.15 Modřeneč	22
2.3.16 Moták a Motáček	22
2.3.17 Osminka	22
2.3.18 Pramínek	23
2.3.19 Rosénka, Velká Rosénka	23
2.3.20 Rozmarýnek	23
2.3.21 Studánka Praha	24
2.3.22 Šarvanci	24
2.3.23 Taneční soubor Jaro	24
2.3.24 Valášek Hany Dolejší	25
2.3.25 Vonička	25
2.3.26 Vrbina	26
2.3.27 Vycpálkovci	26
2.4 Významné folklórní akce a festivaly v České Republice	27
2.4.1 Moravský ples	27
2.4.2 Mezinárodní folklórní festival Pražský jarmark	29
2.4.3 Setkání lidových muzik, Praha	30
3 Slovácký krúžek v Praze	32
3.1.1 Počátky vlastního Krúžku	32

	3.1.2	První členové.....	33
	3.1.3	První muzika	33
		Důležité postavy počátku Slováckého krúžku.....	34
	3.1.4	Období první světové války a doba meziválečná.....	36
	3.1.5	Druhá světová válka	37
	3.1.6	Krátké období po druhé světové válce.....	38
	3.1.7	Dvacet let Slováckého krúžku do roku 1968	42
	3.1.8	Od okupace po Sametovou revoluci.....	45
	3.1.9	Od roku 1990 do stoletého výročí Slováckého krúžku v Praze v roce 1996.....	48
	3.1.10	Nové století Slováckého krúžku v Praze	50
4		Cimbálová muzika Kyčera	52
	4.1.1	Založení a první roky.....	52
	4.1.2	Následný vývoj souboru	54
	4.1.3	Důležité postavy počátku souboru	57
	4.1.4	Repertoár a název souboru.....	57
	4.1.5	Koncerty a vystoupení	58
5		Závěr	61

Abstrakt

Diplomová práce pojednává o folklorních souborech na území města Prahy. Snaží se zmapovat jejich zakládání a vývoj s ohledem na jakým účelem jsou zakládány a odkud pocházejí jejich členové. První kapitola je výčtem většiny souborů a krajských spolků, které provozují mimopražský folklor. V následujících dvou kapitolách se zaměřuji podrobněji na dva vybrané soubory. Jedná se o Slovácký krúžek, nejstarší stále aktivní krajský spolek v Praze a druhým je cimbálová muzika Kyčera. Kyčera je zájmový kroužek sloužící k prezentaci Valašského folkloru veřejnosti prostřednictvím vlastních vystoupení a doprovodu pro taneční soubor Krušpánek a dětský folklorní soubor Vonička. V závěru práce jsou prezentovány závěry vycházející z popisu jednotlivých souborů.

The Diploma Work deals with folklore groups in Prague. It tries to map their foundation and development considering the aim of their foundation and regions from their members come. In the first chapter there is a list of the majority of groups and regional associations which perform non Prague folklore. In the next two chapters there I concentrate on two selected groups in great detail. These are Slovácký krúžek, the oldest still active regional association in Prague and the dulcimer music Kyčera. Kyčera is a hobby group serving to presentation of Wallachian folklore to the public through its performances and also through musical accompaniment of the dancing group Krušpánek and the children folklore group Vonička. At the end of my work there are presented conclusions arising from description of groups itself.

Klíčová slova: folklorní soubor, rodácký spolek, Praha,
vystoupení, folklorní festival

1 Úvod

Cílem této diplomové práce je prozkoumat prostředí pražských folklórních souborů a krajanských spolků. Různé folklorní soubory, krajanské spolky či taneční sdružení nejsou příliš častým zájmem výzkumu z hlediska jejich utváření, skladby jejich členů a jejich funkcí coby skupin, jež sdružují určité skupiny obyvatel. Stejně tak většina pražských souborů nemá cíleně zpracovanou historii vzniku a vývoje. Tato práce má dvě základní části. V první, jež zahrnuje kapitoly o Slováckém krúžku a o cimbálové muzice Kyčera, jsem se pokusil o podrobnější nástin historie a vývoje souborů z hlediska jejich členů, procesů fungování a toho, jaké plní pro své členy funkce. Slovácký krúžek v Praze jsem vybral z toho důvodu, že se jedná o nejstarší krajanský spolek v Praze, který stále aktivně působí. Dalším důvodem byl fakt, že má asi jako jediný poměrně dobře zpracovanou historii a tak byl možný dobrý přístup k informacím i o poměrně časně historii spolku. Primárním pramenem pro získávání informací byla publikace dlouholetého člena Slováckého krúžku Jaroslava Vinklera. Jeho kniha Praha a Moravští Slováci je poměrně obsáhlou historií Slováckého krúžku od jeho počátků až do konce dvacátého století a tedy oslav sta let trvání spolku. Kniha je zaměřena nejenom na vývoj spolku, ale velký prostor věnuje hlavně jeho významným členům. To bylo stěžejní pro záměr mé diplomové práce.

Cimbálová muzika Kyčera je druhým vybraným souborem, kterému jsem věnoval prostor v samostatné kapitole. Na rozdíl od Slováckého krúžku v Praze je tento soubor, který působí dodnes, poměrně mladý.¹ Přesto se v něm za patnáct let jeho existence vystřídal relativně velký

¹ Soubor je aktivní od roku 1999 až do současnosti (2013)

počet lidí. V podstatě se v souboru během jeho trvání skoro třikrát kompletně obměnila jeho sestava.² Ve své podstatě je soubor Kyčera naprosto odlišný od krajanského spolku zmíněného výše. Jedná se o soubor, jehož účelem zřízení nebylo sdružovat krajany žijící na „cizím“ místě a propagovat jejich rodný kraj, ale byl založen čistě za účelem samostatného vystupování a v první řadě také jako doprovodný soubor pro taneční soubory Krušpánek a Vonička.³ Jedná se vlastně o zájmový kroužek.

² více o tomto viz kapitola Cimbálová muzika Kyčera
³ viz samostatné podkapitoly souborů

2 Přehled a stručná historie souborů v Praze

V této kapitole bych rád nastínil historii založení a vývoje vybraných souborů. Hlavní zřetel hodlám věnovat faktům, které se úzce dotýkají hlavního záměru mé diplomové práce. Tedy tomu, odkud klíčové osoby jednotlivých souborů pocházejí a jaké jsou jejich motivace k provozování folklóru v Praze. Dále pak skutečnosti, jak byly dané soubory zakládány a jak se měnilo během let jejich působení.

Součástí této kapitoly je také přehled folklórních souborů, které v Praze působí. Nejedná se o jejich úplný výčet, ale spíše o přehled těch, které se účastní většiny významných pražských folklórních společenských akcí. A v drtivé většině případů jsou členy Folklórního sdružení České Republiky.

V závěru této části diplomové práce zmíním některé významné folklórní akce a festivaly v České republice.

2.1 *Folklórní soubory působící v Praze*

V této části mé práce se pokusím o co nejúplnější výčet a stručnou charakteristiku folklórních souborů, které působí v Praze. Pokusím se je rozčlenit podle typu souborů či sdružení a také podle toho, o který region se zajímají. Jako první zmíním krajanské spolky, které začaly vznikat na území hlavního města Prahy koncem 19. století. Potom bude následovat abecední výčet a stručné charakteristiky ostatních souborů působících v Praze. Pokud není uvedeno jinak, jedná se o dosud aktivní soubory. Smyslem této úvodní části je zmapovat bohatou oblast folklórních sdružení v Praze a ukázat jejich rozmanitost a různorodost. Ať už ve smyslu provozovaného folkloru či oblasti činností, které jednotlivé soubory a spolky provádějí.

2.2 *Krajanské spolky*

Jako první bych rád zmínil krajanské spolky, či spolky rodáků, jak jsou také označovány. Jedná se o uskupení lidí z určitého kraje, kteří žijí v Praze či přátel onoho kraje. Původní funkcí těchto spolků bylo vzájemná pomoc a podpora krajanů a dále pak propagace rodného kraje a udržení jeho tradic i mimo něj.

2.2.1 Slovácký krúžek V Praze

Jelikož jsem mu věnoval vlastní kapitolu, tak na tomto místě uvedu stručně jenom základní údaje.

Jako oficiální rok zahájení činnosti spolku je udáván rok 1896 a soubor působí dodnes.⁴

Jedná se o krajanský spolek s nejdlejší, nejbohatší a patrně i nejlépe zdokumentovanou historií ze všech spolků v Praze.

2.2.2 Hanáci – spolek rodáků a přátel Hané v Praze

S historií tohoto krajanského spolku je to poněkud obtížnější, protože o nejstarší historii spolku se bohužel nedochovalo mnoho záznamů.

Hanácký večer, dne 25. IV. 1945.

číslo	jméno	záměškání	bydliště:
161	Moravský	"	člen
162	Křenovský	"	člen
163	Baranovský	"	"
164	Blahoslavský	"	"
165	Mikul	"	"
166	Hejmanek	"	"
167	Švabovský	"	"
168	Blahoslavský	"	"
169	Šaplavský	"	"
170	Procházka	Procházka, Jaroslav	člen
171	Procházka	"	"
172	"	"	"
173	Procházka	"	"
174	Procházka	"	"
175	Procházka	"	"
176	Procházka	"	"
177	Procházka	"	"
178	Procházka	"	"
179	Procházka	"	"
180	Procházka	"	"

Obrázek 1: Seznam účastníků Hanáckého večera 25.4.1945⁵

⁴ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5.

⁵ www: <http://www.hanaci.vivat.cz>

K prvním setkávání lidí pocházejících z oblasti Hané v Praze docházelo pravděpodobně na přelomu devatenáctého a dvacátého století. Avšak první činnost spolku je datována přibližně do třicátých let dvacátého století. Rodáci z Hané spolu s rodinami se organizovali ve spolku Morava. Po roce 1948 soubor ztratil svou samostatnost. Fungoval dále pod patronací Tesly Karlín, a to od roku 1952 do roku 1961. Na dalších devět let byl soubor odsouzen k nečinnosti. K jeho obnově došlo až v roce 1970, a to pod názvem Hanácký kroužek pod patronátem OKD Praha 1. Toto obnovení souboru bylo zásluhou aktivity jeho členů z poválečných let. Soubor fungoval pod vedení Anežky Pelíškové a scházel se v paláci Astra. Soubor se věnoval především nácviku tanců. S nimi vystupoval na mnoha festivalech a vystoupeních i na Moravě. Od osmdesátých let až do dnešní doby soubor vede Miroslav Konečný. Anežka Pelíšková byla jednou z nejvýznamnějších členek souboru. Díky ní bylo nastudováno velké množství tradičních tanců z oblasti Hané.

Zajímavostí je, že soubor neměl nikdy vlastní hudební doprovod. Vystupoval za doprovodu jiných hudeb (skupina Dr. Josefa Roba, Jana Holého a cimbálovou muzikou Jiřího Janouška), nebo s doprovodem hudební nahrávky.

V novodobé historii byl zásadní rok 1991, kdy skončila činnost kulturního domu OKD Prahy 1. V tomto roce byl založen nynější spolek s názvem Hanáci - spolek rodáků a přátel Hané v Praze.

V současné době se soubor snaží o větší obrodu a oslovení mladé generace. Je účastníkem mnoha tradičních folklórních událostí v Praze i jinde.⁶

Spolek rodáků a přátel Hané v Praze je také tradičním spolupořadatelem Moravského plesu v Praze.

⁶ www: <http://www.hanaci.vivat.cz/historie.php>

Obrázek 2: Moravský ples 2012, Vystoupení Spolku Hanáků

Za zmínku na závěr stojí internetové stránky souboru, které propagují nejenom samotný spolek Hanáků, ale i region Hané jako takový, a to i za pomoci Hanáckého slovníku, který jejich prostřednictvím vzniká.

2.2.3 Valašský krúžek

Valašský krúžek vznikl 18.12. v roce 1953. Před tím nějakou dobu pravděpodobně fungoval jako součást Slováckého krúžku. Plný název zněl Regionální vlastivědný krúžek Valašsko.⁷ Spolek Valachů pořádal několikrát do roka besedy pro veřejnost, na kterých představoval tance, hudbu a tradice Valašska. Na rozdíl od Hanáckého spolku měl Valašský krúžek svoji hudební složku. Tou byla cimbálová muzika Dolina. Vznikla roku 1954 a od jejího založení až do současnosti ji vede jediný člověk, její primáš Miroslav Maxa. Spolu s Dolinou vznikla i taneční složka Valašského krúžku.

⁷ PIVODOVÁ, Daniela. *Moravská kultura v činnosti spolků a folklorního hnutí v Praze od druhé poloviny 19. století do současnosti*. [s.l.], 2011. 86 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filosofická fakulta. str.44

Od poloviny šedesátých let patřil spolek pod Obvodní kulturní dům Prahy 1 stejně jako Hanácký spolek. Od té doby figuroval pod názvem Valašský krúžek v Praze.⁸ Podobně jako u Hanáckého spolku se původní členská základna tvořená moravskými rodáky, kteří žili v Praze, rozrostla o jejich rodinné příslušníky a přátele, kteří již z Valašska nepocházeli. Moderní historie Valašského krúžku je datovaná oddělením od kulturního domu Prahy 2.5.1991. Soubor byl nucen odkoupit kroje a další vybavení. Prostory a zázemí našel díky spolupráci se Sokolem Vršovice. Jeho členové jsou ve většině případů i členy Sokola Vršovice. V podstatě došlo k vzájemnému propojení obou subjektů.⁹

⁸ PIVODOVÁ, Daniela. *Moravská kultura v činnosti spolků a folklorního hnutí v Praze od druhé poloviny 19. století do současnosti*. [s.l.], 2011. 86 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filosofická fakulta.str.44

⁹ rozhovor: Helena Šlechtová 1.9.2011

Obrázek 3: Pozvánka na vzpomínkové setkání za účasti muziky Valašského krúžku¹⁰

V současné době soubor řeší problém vysokého věkového průměru svých členů.

2.2.4 Blat'an

Zaniklý soubor.

¹⁰ www: <http://www.zupajanapodlipneho.cz>

2.3 Ostatní Pražské soubory

Dále uvedené soubory a muziky se pokusím roztrždit podle regionů, jejichž folklór provozují. Mnoho pražských souborů není však zcela čistě vymezeno vůči konkrétnímu regionu. Z tohoto důvodu je uvedu podle abecedního pořadí. Protože mnoho z nich má svou složku jak pro děti tak pro dospělé, nebudu je dělit na dospělé a dětské, ale tento fakt vždy uvedu u jednotlivého souboru. V drtivé většině případů se jedná o soubory, jejichž primární cílem je zájmová činnost a prezentace tance či hudby na veřejnosti.

2.3.1 Betty – Taneční škola Betty

Vznikla v roce 1990 v Praze 4. V rámci ní působí folklórní taneční soubor, který tančí směs převážně českých tanců, ale také tance moravské a slovenské.¹¹

2.3.2 Cimbálová muzika Jiřího Janouška

Hrají písně z oblastí jižní Moravy, západního a východního Slovenska.¹²

¹¹ www: <http://www.bettydance.com/view.php?nazevlanku=velky-soubor&cislocclanku=2007070006>

¹² www: <http://www.folklornisdruzeni.cz/cm-jiriho-janouska>

2.3.3 Dokolečka

Dudácká muzika.

2.3.4 Gaudeamus

Soubor Gaudeamus funguje pod patronací Vysoké školy ekonomické v Praze, a to již od roku 1949. Jeho členy jsou převážně studenti a absolventi VŠE. Zabývá se scénickým zpracováním českých tanců. Soubor má hudební, taneční i pěveckou složku.¹³

2.3.5 Javorový Kolíček

Dětský taneční soubor.

2.3.6 Kolíček – Dětský folklórní soubor kolíček

Vznikl v roce 1990 na ZUŠ Voborského v Modřanech. Pod názvem Kolíček figuruje od roku 1992. Zúčastnil se mnoha domácích i zahraničních folklórních akcí. Od roku 1996 spadá pod ZUŠ Ilji Hurníka v Praze. Po roce 2005 vzniká i Malý Kolíček jako o generaci mladší část souboru. Soubor má velice široký repertoár, kdy vybírá z moravského, slovenského, rumunského a maďarského folklóru. Také čerpá z cikánských melodií a z klasických a moderních skladeb.¹⁴

¹³ www: <http://www.folklornisdruzeni.cz/gaudeamus0>

¹⁴www: http://www.kolicek.cz/frame_cz.htm

2.3.7 Krušpánek – Valašský taneční soubor

Taneční soubor Krušpánek vznikl osamostatněním taneční složky Valašského krúžku v Praze v roce 1994. Došlo k tomu po neshodách s vedením sokola Vršovice, kde taneční složka Valašského krúžku zkoušela.¹⁵

Zabývá se čistě Valašským regionem, a to převážně oblastmi Rožnovska a Vsetínska. Pravidelně se účastní většiny významných folklorních akcí v Praze i mimo ni.

Obrázek 4: Moravský ples 2007, Krušpánek¹⁶

Úzce spolupracuje s domovem důchodců v Bohnicích, v jehož prostorách i zkouší. Uměleckou vedoucí souboru je od jeho založení Magdaléna Lempochnerová.¹⁷ Většina členů Krušpánku se narodila v Praze, nebo mimo Valašsko. Materiály pro vystoupení a nácvik tanců a písní tak získávají především z literatury či díky spolupráci s valašskými soubory. Velkým přínosem pro zvládnutí tanců byla i dlouholetá členka Valašského krúžku Kamila Mošová.¹⁸

¹⁵ rozhovor: Milan Krupka 22.9.2011

¹⁶ www: <http://www.kruspanek.com>

¹⁷ www: <http://www.kruspanek.com>

¹⁸ rozhovor: Milan Krupka 22.9.2011

2.3.8 Kytice

Soubor má dospělou i dětskou složku. Dětský folklórní soubor Kytice existuje od roku 1994, kdy byl založen v Letňanech. Má jak hudební tak taneční složku, věnuje se folklóru jižních a středních Čech a také Chodska. Hudební doprovod je generačně značně rozsáhlý. Soubor se zúčastňuje mnoha významných folklórních akcí jak v Čechách, tak v zahraničí.¹⁹

2.3.9 Laskavec

Soubor je poměrně mladý, vznikl až v roce 2009. Má svou vlastní muziku, která ho doprovází na vystoupeních. Věnují se folklóru středních, jižních a jihozápadních Čech a dále pak i Chodska a Valašska. Soubor má věkové rozmezí zhruba od patnácti do padesáti pěti let.²⁰

2.3.10 Limbora, Limborka, Malá Limborka

Jedná se o členské soubory slovenského občanského sdružení Limbora. Zabývají se slovenským folklórem. Všechny tři soubory doprovází buď vlastní muzika nebo spolupracují s dalšími soubory.²¹

¹⁹ www: <http://www.kytice-praha.cz/o-souboru>

²⁰ www: <http://www.laskavec.com/>

²¹ www: <http://www.folklornisdruzeni.cz/limbora>

2.3.11 Lučinka

Lučinka vznikla v roce 1987 v Praze 13. Soubor se věnuje folklóru Čech. Má dvě části - Lučinku pro starší patnácti let a Malou Lučinku pro děti do patnácti let. Účastní se významných folklórních akcí v České republice i mimo ni.²²

2.3.12 Malá česká muzika Jiřího Pospíšila

Navazuje na původní soubor založený v roce 1960 v Praze Jaroslavem Krčkem Malá muzika souboru písní a tanců Josefa Vycpálka. V roce 1967 se soubor rozrůstá a stává se součástí souboru Chorea Bohemica. Roku 1982 se osamostatňuje a přejmenovává se již na Malou českou muziku Jiřího Pospíšila. Po jeho smrti v roce 2004 ji vedl Jakub Sršeň a později Růžena Sršňová. Soubor vystupuje jak samostatně, tak doprovází i různé taneční soubory.²³

2.3.13 Malá muzika

Sbor ZUŠ Klapkova. Zpívají písně z Valašska a Moravských Kopanic.

²² www: <http://www.fslucinka.wz.cz/Lucinka-osouboru.html>

²³ www: <http://www.mcmjp.unas.cz/>

2.3.14 Mateník a Matějíček

Soubor vznikl v roce 1991 v Praze. Tančí tance z Čech, Moravy i Slovenska. Má i svou dětskou složku Dětský folklórní soubor Matějíček.²⁴

2.3.15 Modřenec

Lidový soubor Modřenec, jak zní jeho plný název, vznikl v roce 2002 při ZUŠ Adolfa Voborského v Praze 4. Věnuje se folklóru Čech. Od roku 2007 se soubor rozdělil na mladší a starší muziku a o rok později přibyli ještě tanečníci předškolního věku. Modřenec se účastní většiny významných folklórních festivalů u nás a byl i v zahraničí. V roce 2007 vydali také CD.²⁵

2.3.16 Moták a Motáček

Taneční folklórní soubor, který byl založen v roce 2003 v Praze. Název je zkratkou Modřanského tanečního kroužku. Zřizovatelem je SZUŠ Music Art. Soubor zpracovává folklór Čech. Má i svou dětskou složku s názvem Motáček.²⁶

2.3.17 Osminka

Dětská lidová muzika Osminka vznikla v roce 1999 pod záštitou ZUŠ Taussigova v Praze. Zpracovává folklór Čech (Chodsko, Klatovsko, Budějovicko, Berounsko a Prácheňsko). Kromě muziky se zformovala také taneční část.

²⁴ www: <http://www.matenik.cz/>

²⁵ www: <http://www.modrenec.cz/>

²⁶ www: <http://www.motak.estranky.cz/clanky/o-nas.html>

Existuje i taneční, pěvecká a hudební příprava Malá Osminka pro nejmenší děti.²⁷

2.3.18 Pramínek

Funguje od roku 1999. Zpracovává folklór především středních Čech. Má několik věkových kategorií od malých dětí až po dospělé. Jeho zřizovatelem je ZUŠ Černošice.²⁸

2.3.19 Rosénka, Velká Rosénka

Soubor vznikl původně jako dětský folklórní soubor Rosénka v roce 1982 při Obvodním kulturním domě v Praze 6. Když první generace členů souboru vyrostla, byla založena v roce 1996 i dospělá součást souboru Velká Rosénka. Soubor zpracovává folklór jižní Moravy (Uherskohradištsko).²⁹

2.3.20 Rozmarýnek

Dětský folklórní soubor. Zpracovávají oblastí jsou Čechy.³⁰

²⁷ [www: http://www.osminka.cz/O-nas](http://www.osminka.cz/O-nas)

²⁸ [www: http://www.folklornisdruzeni.cz/praminek-pri-zus-cernosice](http://www.folklornisdruzeni.cz/praminek-pri-zus-cernosice)

²⁹ [www: http://www.rosenka.cz/](http://www.rosenka.cz/)

³⁰ [www: http://www.folklornisdruzeni.cz/rozmarynek](http://www.folklornisdruzeni.cz/rozmarynek)

2.3.21 Studánka Praha

Folklorní hudební a taneční soubor. Jeho členové jsou většinou profesionální hudebníci. Jedná se spíše o komerční soubor. Hrají folklór z Čech Moravy i Slovenska. Také se věnují staropražským písním.³¹

2.3.22 Šarvanci

Folklorní soubor Šarvanci vznikl v roce 2002. Jedná se o občanské sdružení zájemců o slovenský folklór. Členy jsou jak Slováci žijící v Praze, tak i jen lidé, kteří se o slovenský folklór zajímají, ale nepocházejí ze Slovenska. Soubor má taneční, hudební i pěveckou složku. Zpracovává folklór z celého Slovenska. Účastní se významných folklorních akcí a festivalů v Čechách, na Slovensku i v zahraničí.³²

2.3.23 Taneční soubor Jaro

Celým názvem Sdružení rodičů a přátel folklorních souborů JARO. Byl založen v roce 1983 při LŠU Praha 5. Má čtyři věkové kategorie. Zpracovává folklór Čech, Moravy i Slovenska. Byl účastníkem Českých i zahraničních folklorních akcí a festivalů.³³ Soubor má vlastní doprovodnou muziku. Ta pod názvem Muzika Jara vystupuje i samostatně. Vznikla v roce 1992. Jejím vedoucím je Karel Mezera.

³¹ [www: http://www.studankapraha.cz/](http://www.studankapraha.cz/)

³² [www: http://www.fssarvanci.cz/](http://www.fssarvanci.cz/)

³³ [www: http://www.jaro-dance.cz/historie/](http://www.jaro-dance.cz/historie/)

Muziku tvoří většinou profesionální hudebníci. Muzika vydala i dvě CD.³⁴

2.3.24 Valášek Hany Dolejší

Dětský folklorní soubor, který zpracovává folklór Valašska. Zřizovatelem je DDM hlavního města Prahy.³⁵

2.3.25 Vonička

Dětský folklorní soubor Vonička Praha vznikl v roce 1995. Působí při základní škole v Čestlicích. Zpracovává především folklór z Valašska a částečně také ze Slovenska.

Obrázek 5: Mezinárodní folklorní festival Tuchlovická pouť 2008, Vonička

Soubor doprovází cimbálová muzika Kyčera. Náplní vystoupení souboru Vonička jsou písně, tance, ale i říkanky a tradiční hry. Díky tomu představuje v poměrně komplexní

³⁴ www: <http://www.muzikajara.cz/index.htm>

³⁵ www: <http://www.folklornisdruzeni.cz/valasek-h-dolejsi>

podobě dětský folklor Valaška. Soubor není výběrový a je tak navštěvován převážně dětmi ze základní školy v Čestlicích.³⁶

Vonička vystupuje na mnoha folklorních festivalech, přehlídkách, kulturních i marketingových akcích.³⁷

2.3.26 Vrbina

Vrbina je dětský folklorní soubor, který byl založen v roce 1999 členy souboru Gaudeamus. Zpracovává folklór středních, východních a západních Čech. Hudebně jej doprovází dětská lidová muzika z Chrástu u Plzně.³⁸

2.3.27 Vycpálkovci

Soubor má velice dlouhou historii na níž navazuje. Prvním předchůdcem byl Vycpálkův soubor písní a tanců založený již v roce 1947. Mezi významné osobnosti, které taneční soubor vedly, patřili František Bonuš, Alena Skálová a Eva Rejšková. Od roku 1992 tvoří choreografie Daniela Stavělová. Soubor se věnuje folklóru Čech. Je doprovázen vlastní muzikou. Ta vystupuje i samostatně s repertoárem pocházejícím především z východních, jižních a západních Čech.³⁹

³⁶ [www: http://www.vonicka.com/](http://www.vonicka.com/)

³⁷ např: MFF Buchlovická pouť, MFF Pražský jarmark, Staročeské Máje a další.

³⁸ [www: http://www.folklornisdruzeni.cz/vrbina](http://www.folklornisdruzeni.cz/vrbina)

³⁹ [www: http://www.vycpalkovci.cz/](http://www.vycpalkovci.cz/)

2.4 Významné folklórní akce a festivaly v České Republice

Folklórních festivalů a jiných akcí je pod patronací Folklórního sdružení České republiky sedmdesát dva. Přimo na území Prahy je to sedm různých událostí. Jsou to: Dny tradiční kultury v ČR, Československý bál, Mezinárodní folklórní festival Pražský jarmark, Moravský ples, Ples Sdružení Tradice ČR, Reprezentační chodský ples – Pošumavský věneček a Setkání lidových muzik.⁴⁰

Tři z těchto událostí v této části kapitoly představím blíže. Jejich výběr není náhodný. Jako první zmíním patrně nejstarší ze jmenovaných folklórních událostí, kterou je Moravský ples. Druhou je Mezinárodní festival Pražský Jarmark, ten vybírám z toho důvodu, že se jedná svým rozsahem o jednu z největších folklórních událostí v České Republice a rozhodně největší v Praze. Poslední zmíněná událost je Setkání lidových muzik.

2.4.1 Moravský ples

V letošním roce (2013) se uskutečnil již padesátý sedmý ročník Moravského plesu v Praze. Naopak první ples je datován do roku 1920, kdy se ples konal v Obecním domě. Obecní dům byl také nejčastějším místem, kde se ples konal.⁴¹ Od roku 1996 se Moravské plesy konají v Národním domě na Smíchově. Za organizací plesu stojí tři krajanské spolky působící v Praze, a to Slováký krúžek v Praze,

⁴⁰ www: <http://www.fos.cz/>

⁴¹ více o místech konání a pořádání Moravského plesu také v kapitole Slováký krúžek v Praze

Valašský krúžek v Praze a Spolku rodáků a přátel Hané v Praze.⁴²

*Slovácký krúžek v Praze, Valašský krúžek v Praze,
Hanáci - spolek rodáků a přátel Hané v Praze
ve spolupráci s FoS ČR
povádají již*

56. tradiční moravský ples

Společná zábava
probíhá ve všech
prostorách
Národního domu
na Smíchově.
Začátek
v 19³⁰ hod.

18.2.2012

Vstupné:
350-550 Kč

Předprodej vstupenek:
Helena Šalová
tel. 728 178 017
244 464 459

Národní dům na Smíchově
tel. 731 628 343
(12.00-18.00)

Mediální partneři:
ČESKÝ ROZHLAS
časopis FOLKLOR
LITERÁRNÍ NOVINY

Letos se účastní

Ensembley: Hanácký soubor písní a tanců KLAS z Kralic a folklorní krúžek POHÁREK z Týnca a folklorní soubor slováckých písní a tanců RATÍŠKOVSKÁ DOLINA z Ratíšovic a Valašský soubor písní a tanců RUSAVA z Bystřice pod Hostýnem a Chasa z Velkých Pavlovic a Valašský soubor KRUSPANEK z Prahy a Slovácké krúžky z Brna a Bratislavy a pražské poradatelské krúžky Moravských Slováků, Hanáků a Valachů a další národopisné skupiny z Moravy.

Mužské a ženské sbory: ROVINA z Olomouce a MUŽÁCI z Týnca a Slovácký mužský sbor z Ratíšovic a Mužský sbor Slováckého krúžku v Praze a ŽENŠŮSKÝ z Ratíšovic a Ženský sbor Slováckého krúžku v Praze a Mužský sbor VĚCNOV.

Muziky: Dechová hudba PODLUŽANKA z Tvrdoňovic a Cimbálová muzika BUKOVINKA z Bystřice pod Hostýnem a Hanácká muzika KLAS z Kralic na Hané a Cimbálová muzika Slováckého krúžku v Praze a Cimbálová muzika ŽANDAR a Cimbálová muzika J. Janouška a Valašská cimbálová muzika KYČERA.

PARTNER AKCE

satt EQUITY BROKERS OKsystem SKUPINA ČEZ ZNOVÍN ZNOJMO, a.s. SE SÍDLEM V ŠATOVĚ ESKIRA

Obrázek 6: Pozvánka na Moravský ples 2012

Obsazení souborů, které na Moravském plese účinkují, se každý rok částečně obměňuje. Přesto formát plesu zůstává zachován. To, co dělá ples výjimečným je fakt, že většina návštěvníků plesu se ho účastní v krojích. Střídají se vystoupení i hudba k tanci. Muziky hrají k poslechu i mimo hlavní sál.⁴³

⁴² [www: http://www.folklornisdruzeni.cz/](http://www.folklornisdruzeni.cz/)

⁴³ [www: http://www.folklornisdruzeni.cz/](http://www.folklornisdruzeni.cz/)

2.4.2 Mezinárodní folklórní festival Pražský jarmark

Pražský jarmark je festivalem s výrazně mladší tradicí než Moravský ples, přesto získává na velkém významu. Svou rozsáhlostí je jedním z největším folklórních festivalů v České Republice, a to nejenom počtem účinkujících, ale i návštěvníků. První ročník festivalu se konal v roce 2004. Místem konání je Ovocný trh v Praze. Festival je šestidenní a během jeho trvání se na něm každoročně představí kolem dvaceti pěti různých souborů jak z Čech, tak z celého světa.

Obrázek 7: Pražský jarmark 2009

Skutečně mezinárodní charakter Pražského jarmarku dokládá účast mnoha souborů, které nepocházejí z Evropy. Během proběhlých osmi ročníků festivalu na něm účinkovaly soubory například z Brazílie, Číny, Indonésie či Izraele.⁴⁴ Kromě folklórních vystoupení jsou součástí jarmarku také ukázky lidových řemesel a tradičních pokrmů.

⁴⁴ [www: http://www.pjarmark.cz/](http://www.pjarmark.cz/)

2.4.3 Setkání lidových muzik, Praha

V roce 2013 se uskutečnil již jubilejní třicátý ročník Setkání lidových muzik v Praze. První Setkání proběhlo v roce 1981. První setkání proběhlo díky iniciativě členů souboru Kytice Zdeňka Mišurce a Jiřího Pospíšila. První ročník se uskutečnil v prostorách sálu závodního klubu ROH Tesla Holešovice, který se jmenoval Domovina. Tímto názvem bývá setkání také označováno.⁴⁵ Poslední ročníky se konají v Kulturním domě Vltavská v Praze 7.

Obrázek 8: Setkání lidových muzik Praha, logo

Setkání je charakteristické svým tématickým programem. Každý ročník má své specifické téma, v rámci něhož soubory předvádějí svá vystoupení. Od roku 2005 se k festivalu přidal ještě jeden den, během kterého vystupují

⁴⁵ www: <http://www.folklornisdruzeni.cz/historie-festivalu50>

dětské soubory. Ten probíhá den před hlavním festivalem.

3 Slovácký krúžek v Praze

3.1.1 Počátky vlastního Krúžku

Vznik vlastního seskupení Slováckého krúžku nelze zcela přesně datovat. Navazoval na řadu studentských spolků a různých sdružení, které se formovaly již od poloviny 19. století.⁴⁶ Počátek Slováckého krúžku byl datován, po diskuzi v 90. letech 20. století, do roku 1896. Tento rok byl zvolen z toho důvodu, že od něj lze zaznamenat pravidelná setkávání Moravských Slováků. Jednalo se o tzv. Slovácké večírky.⁴⁷ Tyto akce probíhaly pravidelně každý týden v menších pražských hospodách (Na bojišti, Na Moráni, U Medvídků).⁴⁸ Předmětem setkání byl, kromě rozhovorů o potřebách rodného kraje, současných aktualitách a studentských záležitostech, i zpěv. V této době neměl ale Krúžek pravou muziku⁴⁹, zpěv byl doprovázen jen hrou na piano. V roce 1902 je uspořádáno první veřejné vystoupení, které má na programu přednášky a zpěv. Na večírku kromě studentů účinkují i další.⁵⁰ V následujícím roce je uspořádán další veřejný Slovácký večírek za ohlasu již poměrně široké veřejnosti. Krúžek dokonce pořádá zájezdy i do dalších měst (Plzeň, Slaný, Náchod, Benešov).⁵¹

⁴⁶ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5.

⁴⁷ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5.

⁴⁸ tamtéž

⁴⁹ Myšlena je kompletní cimbálová kapela.

⁵⁰ např. Joža Černík (povoláním učitel, žák Janáčka), nebo František Bílý (literární historik)

⁵¹ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5.

3.1.2 První členové

Jak již bylo zmíněno, zásadní pro vznik Krúžku byly studentské spolky. Na tomto místě je třeba uvést alespoň ten nejdůležitější. Pod záštitou Československé jednoty vznikl tzv. Akademický odbor, který sdružoval většinu studentů ze Slovácka, kteří se účastnili setkávání v rámci Slováckých večírků. Také stál za uspořádáním prvního veřejného Slováckého večírku z roku 1902.⁵² Jak je tedy patrné, jádro počátků Slováckého krúžku bylo tvořeno čistě studenty z Moravy. A to především studenty z Uherského Hradiště, Hodonína, Strážnice, Kyjova a Uherského Brodu. Jednalo se o města, ve kterých se podařilo prosadit české školství. A po vzniku České univerzity (1882) se Praha přirozeně stala místem, kam studenti těchto škol směřovali.

3.1.3 První muzika

⁵² tamtéž

Zpočátku byl zpěv moravských písní doprovázen pouze klavírem nebo vůbec. To platilo až do roku 1909, kdy přichází do Prahy Vladimír Klusák.⁵³ Stal se prvním primášem cimbálové muziky Slováckého krúžku v Praze. Od počátku muziky bylo důsledně dbáno na přesnost interpretace moravských písní. Je zde patrná snaha o zachování především unikátních rytmů a výrazů původního folklóru. V této době se hudební setkání studentů odehrávala nejen na pravidelných večírcích, ale také v různých rodinách v neděli odpoledne. V letech 1910 až 1914 se opět uskutečňují zájezdy Krúžku i do dalších měst a vzbuzují značný ohlas a nadšení pro Slovácko a jeho folklór.⁵⁴

Obrázek 9: Slovácká svatba na Žižkově 1913⁵⁵

Důležité postavy počátku Slováckého krúžku

Na tomto místě bych rád zmínil některé důležité postavy počátků Slováckého krúžku. Prvním z nich je Rudolf Malík, který se narodil v roce 1875 v Žarošicích.⁵⁶ Tento budoucí poslanec Říšské rady, Revolučního národního

⁵³ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5.

⁵⁴ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5.

⁵⁵ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 41

⁵⁶ www: http://cs.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Mal%C3%ADk

shromáždění a nakonec i Národního shromáždění ČSR, působil v Krúžku v jeho počátcích jako klavírista, který doprovázel hudební produkci na setkáních a večírcích. Do Prahy přišel studovat práva za podpory spolku Radhošť. Studium v Praze nedokončil, ale kromě své budoucí významné kariéry se především zasadil o rozvoj hudební složky Slovákého krúžku v Praze v jeho počátcích.

Druhou postavou je Jiří (Jura) Hudeček, ten se narodil v roce 1888 v Hrubé. Do Prahy přišel také jako student v roce 1907. Jura Hudeček pocházel z hudebně nadané rodiny a jeho působnost v Praze za dob studií i později je pevně spjata se Slovákým krúžkem a moravskou hudbou jako takovou.⁵⁷ Ve své generaci byl považován za jednoho z nejlepších zpěváků a tanečníků. Díky němu bylo zachováno tradiční pojetí některých písní. Během svého života také publikoval mnoho různých vzpomínkových statí.⁵⁸

Další důležitou osobností byl pro Slováký krúžek v Praze Jan Herben. Tento známý spisovatel, žurnalista i politik se narodil v roce 1857 v Brumovicích a zemřel v roce 1936 v Praze.⁵⁹ V Praze vystudoval historii a češtinu. Angažoval se v Moravské besedě a později i ve Slovákém krúžku. Na přelomu století se účastnil všech setkání Krúžku a v této době byl i jeho starostou. Kromě toho, že se věnoval zpěvu, je autorem mnoha přednášek, které se uskutečňovaly při setkáních Krúžku.

Poslední zde zmíněnou osobností je František Úprka. Tento sochař se narodil v roce 1868 v obci Kněždub a zemřel roku 1929 v Tuchoměřicích.⁶⁰ František Úprka se účastnil

⁵⁷ www:

http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1002323

⁵⁸ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5.

⁵⁹ www: http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Herben

⁶⁰ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 212-217

dění kolem Slováckého krúžku v Praze velmi aktivně. Na začátku 20. století byl dokonce hlavním stárkem.

3.1.4 Období první světové války a doba meziválečná

Začátek první světové války znamená v podstatě ukončení veřejné činnosti Slováckého krúžku. V roce 1914 byla zakázána činnost Československé jednoty a s ní i jejího Akademického odboru, který sdružoval většinu členů Krúžku. Mnoho jeho členů také odešlo do první světové války. První veřejné vystoupení členů Krúžku se tak odehrálo pravděpodobně až na přelomu května a června v roce 1918 na Petříně.⁶¹

Narozdíl od spolků přelomu století dochází v období mezi světovými válkami ke změně v jejich pojetí a činnosti. Odpadá jejich národnostní orientace, která fungovala během období rakouské monarchie. Charakteristická je pro tuto dobu větší volnost spolků a menší organizace. Stále se však pořádají společné kulturní akce (věnečky, besedy a moravské plesy).⁶²

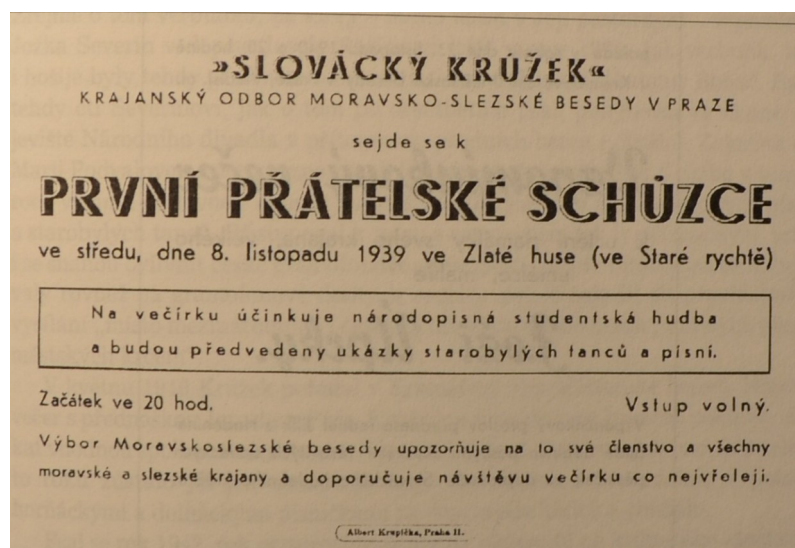
S tím jak rostl význam Brna jako akademické obce,⁶³ dochází v průběhu dvacátých let 20. století k podstatnému odlivu moravských studentů z Prahy. To koresponduje i s celkově větší volností Krúžku a spolků obecně. Na pravidelná setkání docházejí nejenom aktuální studenti z Moravy, ale i absolventi, kteří zůstali v Praze a různí přátelé a starousedlíci z Prahy. V podstatě je Slovácký krúžek kolem roku 1928 zakládán znovu a znovu se formuje i muzika. K pravidelnému scházení je nyní vybrán suterénní sál

⁶¹ tamtéž

⁶² tamtéž

⁶³ Založení Masarykovi univerzity v Brně v roce 1919.

Louvru.⁶⁴ Před začátkem druhé světové války dochází také ke třem setkáním Slovákých krúžků z Prahy, Brna a Bratislavy.

Obrázek 10: Pozvánka na schůzku Slovákého krúžku 8.11.1939⁶⁵

3.1.5 Druhá světová válka

Začátek války a protektorát velkou měrou omezil činnost Krúžku, a to jak jeho veřejná vystoupení, tak běžná setkávání jeho členů. Jediné rozsáhleji přetrvávající aktivity byly ty na osobní úrovni. Je patrná snaha o zachování lidových zvyků a tradic v moravských oblastech. Tento trend navazuje na předchozí období první republiky, kdy dochází k útlumu moravského folklóru. V této době mizí běžné nošení krojů a z původní živé hudby se stává spíše jen představení.

K obnovení setkávání a ke kulturním akcím dochází postupně až do roku 1942, kdy byla veřejná činnost opět výrazně omezena represemi po atentátu na Reinharda Heydricha. Velký vliv na činnost a podobu krúžku mělo i

⁶⁴ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 57

⁶⁵ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 69

zavření vysokých škol, které znamenalo pochopitelně i citelný úbytek studentů, kteří se mohli účastnit setkávání Krúžku. Nedostatek „autentických“ zpěváků, kteří by spolek obohacovali písněmi, znamenal značný posun v podobě charakteru setkávání Krúžku. Do popředí se tak dostává organizovaný nácvik písní a tanců.⁶⁶ Jak již bylo řečeno v začátku této kapitoly, veřejná vystoupení Krúžku v době okupace prakticky neexistovala. I přes tato úskalí je v první polovině čtyřicátých let evidováno přibližně 500 členů Slovákého krúžku v Praze.⁶⁷ Předsedou Krúžku v tomto období až do roku 1945 byl Ladislav Seitl. Ten byl zároveň i předsedou Moravské besedy.

3.1.6 Krátké období po druhé světové válce

Na podzim roku 1945 byl ustanoven Slováký krúžek jako samostatný spolek. Tento krok však nebyl zdaleka jednotným krokem Slováké obce v Praze. Vzešel z výzvy krajanům podepsané Janem Machálkem.⁶⁸ Výzva „Neumrem na slámě, umreme na koni..“ se obracela na Moravské Slováky žijící v Praze, aby se připojili k novému Slovákému krúžku a odkazovala na nečinnost či nemožnost činnosti za dob Rakouské monarchie a především pak okupace za druhé světové války.

Na tuto výzvu reagují negativně někteří z předních představitelů Pražských Moravanů. Jedním z nich je Vladimír Boháč. Ten se narodil v roce 1886 v Radějově a zemřel v roce 1960 v Praze. Působil takřka po celý svůj život v Moravské Besedě a Slovákém krúžku. I díky jeho přispění

⁶⁶ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 77

⁶⁷ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 79

⁶⁸ Tamtéž str. 84 (doplnit machálka)

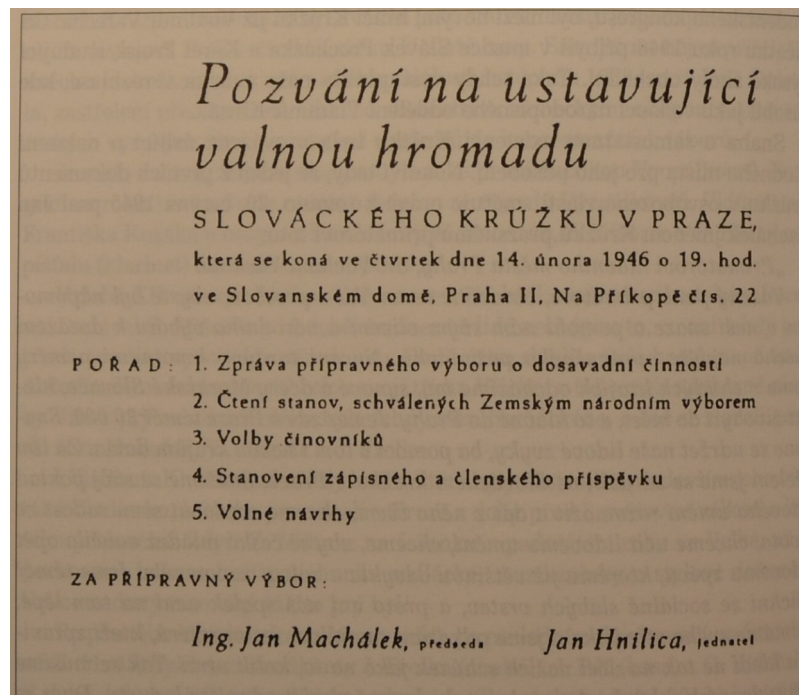
vzniklo několik národopisných filmů. Byl velice aktivní i v mnoha dalších činnostech. Ať už šlo o propagaci moravské lidové kultury v rozhlase, časopisech, či o mnohé připomínky a doporučení k činnosti Pražského spolku. Velkou zásluhu má i na prosazování zájmů spolku v jednání s úřady. Vladimír Boháč se postavil proti výzvě nového Slováckého krúžku s poukazem na to, že není potřeba zakládat něco, co již vlastně existuje a dále rozdělovat Moravany usedlé v Praze. Dále se také výrazně ohradil proti výtce, že činnost spolku v době předválečné a válečné byla pouhým „živořením“.

Dalším, kdo se ohradil proti této výzvě, byl dlouholetý předseda krajanského odboru Moravské besedy Ladislav Seitl.

Přes tyto odmítavé reakce se nakonec nový Krúžek prosadil a nahradil stávající uskupení. Otevření vysokých škol a přesun za prací do Prahy znovu navýšil počet mladých lidí, kteří se účastnili dění v Krúžku. Příchod velké řady muzikantů a tanečníků znamenal také oživení pro muziku Slováckého krúžku. Pestrost míst odkud přicházeli jednotliví muzikanti a zpěváci, dávala Pražskému krúžku jistou jedinečnost. Tou byla jeho neobvyklá univerzálnost. Hrála se hudba podle toho, kdo se zrovna účastnil jako muzikant či zpěvák a muzika tak nebyla vyhraněna na určitou oblast, jak tomu bylo obvyklé u krúžků v jiných městech. Pravidelné setkávání se konalo jednou týdně a bylo hojně navštěvované. Mezi významné muzikanty tohoto období patří především klarinetista Otakar Horký, cimbalista Miloš Matoušek, ze starších členů Krúžku například Frolka a Klusák. Účastnili se i muzikanti, kteří nepocházeli ze Slovácka, jako Milan Baborák či etnograf Zdeněk Mišurec.

Pro toto období je i charakteristická snaha o nalezení prostor k činnosti Krúžku. Výzva pražskému primátorovi dr. Václavu Vackovi se neseťkala s pochopením a tak se Krúžek

setkával po různých restauracích až do doby, kdy se začal scházet v prostorách spolkové místnosti kulturního sdružení Rodáků a přátel Moravy v Revoluční ulici.

Obrázek 11: Pozvánka na ustavující valnou hromadu Slovákckého krúžku 14.2.1946⁶⁹

⁶⁹ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 92

Důležitým setkáním tohoto období byla ustavující valná hromada, která se uskutečnila 14. února 1946 ve Slovanském domě.⁷⁰ Hlavní body programu tohoto setkání byly zpráva o dosavadní činnosti, představení stanov spolku tak jak je schválil Zemský národní výbor a především pak volba činnovníků spolku a další organizační záležitosti. Předsedou byl zvolen Jan Machálek, náměstký pak Karel Hlavinka a Vladimír Klusák. Zbytek oficiální organizace tvořilo dvanáct členů výboru.⁷¹ První výraznější veřejnou akcí organizovanou novým vedením Krúžku byla návštěva Šardičanů. Konal se společný průvod Prahou a vrcholem celé návštěvy byla tzv. „Kyjovská svajba“.

Obrázek 12: Vystoupení Šardičanů 1946⁷²

Veřejné vystoupení bylo kladně přijato širokou veřejností. Z dalších událostí této doby je zaznamenána účast na Věnečku Moravanů konaném v Národním domě na Královských Vinohradech či ples Moravanů.

⁷⁰ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 92

⁷¹ Josef Hanák, Jan Ročák, František Pavlova, Ludmila Bušková, František Špaček, Josef Šindler, Štěpán Cibulka, František Kozák, František Šavara, Jaromír Fiala, Josef Šerý a Jan Čumpelík.

⁷² VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 95

Pro toto období je charakteristická, a to především zásluhou Vladimíra Boháče, i snaha o zachování tradiční hudby a zvyků. Ať už díky přednáškám, nácvičce skladeb či rozhlasovým pořadům. Zůstává i přímá pomoc Slovácku formou peněžních i jiných darů jednotlivým obcím.

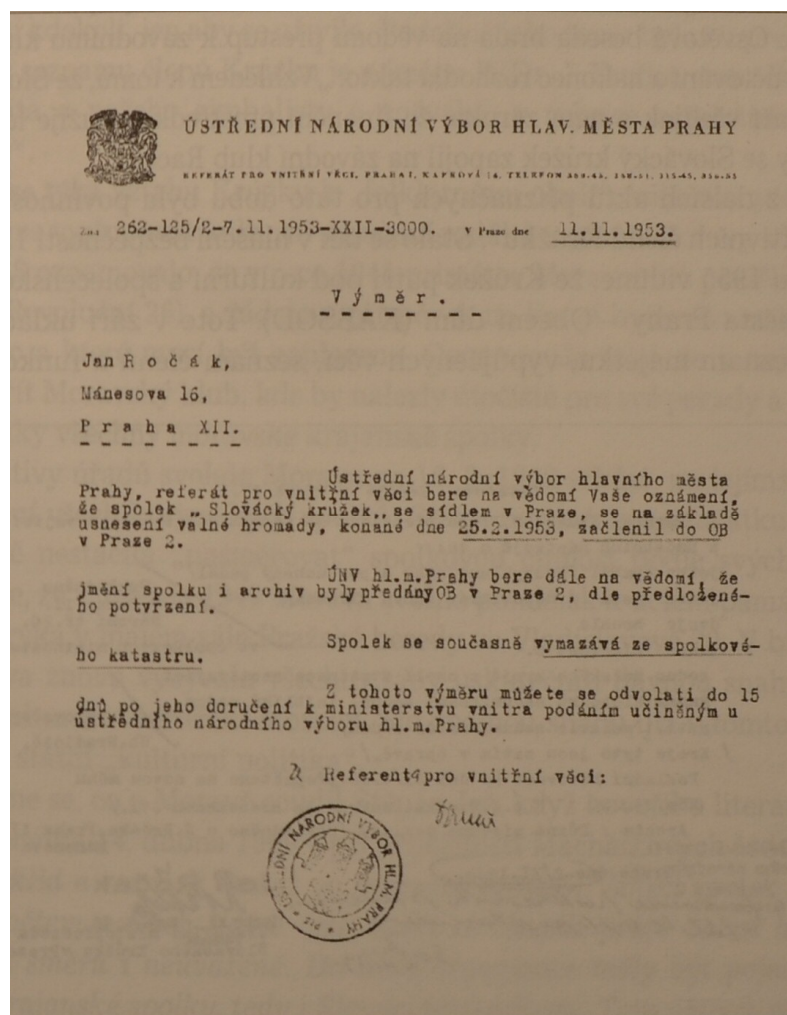
3.1.7 Dvacet let Slováckého krúžku do roku 1968

Slovácký krúžek po komunistickém převratu v 1948 fungoval relativně samostatně až do roku 1953. Za těchto pět let v podstatě šlo o pokračování běžných činností Krúžku. Nadále trvala pravidelná setkávání s hudbou a přednášková činnost. Na organizaci těchto akcí a činnosti spolku vůbec mají v i v tomto období zásluhy Jan Machálka, Štěpán Jež, František Kozák a další.

V průběhu padesátých let docházelo kromě zásahů ze strany státní moci do organizace Krúžku i k dalšímu jevu, který zásadně měnil jeho charakter. Až do této doby byl spolek tvořen z drtivé většiny moravskými rodáky, kteří v Praze studovali nebo přišli za prací. Zakládání vysokých škol v dalších městech, kromě Brna, znamenal i citelný odliv studentů z Moravy a Slovácka. Tento úbytek však byl do jisté míry nahrazen nárůstem počtu členů spolku i z řad místních obyvatel. Ti přirozeně neznali hudbu z domova a písně a tance se museli učit. To mělo na jedné straně za následek jistou profesionalizaci muziky, danou nutností zkoušet a učit se písně, na druhé straně to vyvolávalo otázky o autentičnosti přednesu a stylu muziky a tanců. Zvláště tento aspekt kladl velké nároky na vedení muziky a zachování spojení s autentickým folklorem. Díky neexistenci profesionálních cimbálových kapel muzika Krúžku působila i v několika

filmech, divadelních hrách či dalších akcí pořádaných městem.

Již v roce 1948 začíná státní moc uplatňovat požadavky na Slovácký krúžek. Ten je nucen oznamovat všechny do té doby běžné činnosti a zakládat akční výbory ke kontrole ostatních moravských spolků. Také je spolek nucen k prověřování svých představitelů. V roce 1953 pak stojí před možností buď „dobrovolně“ zaniknout a nebo se začlenit do Osvětové besedy. Ta přebírá veškeré jmění i archiv Slováckého krúžku. Zařazení Slováckého krúžku do některé z organizací se v průběhu padesátých let měnilo. V roce 1955 Slovácký krúžek patřil pod KASSOD, tedy Kulturní a společenské středisko hlavního města Prahy Obecní dům.

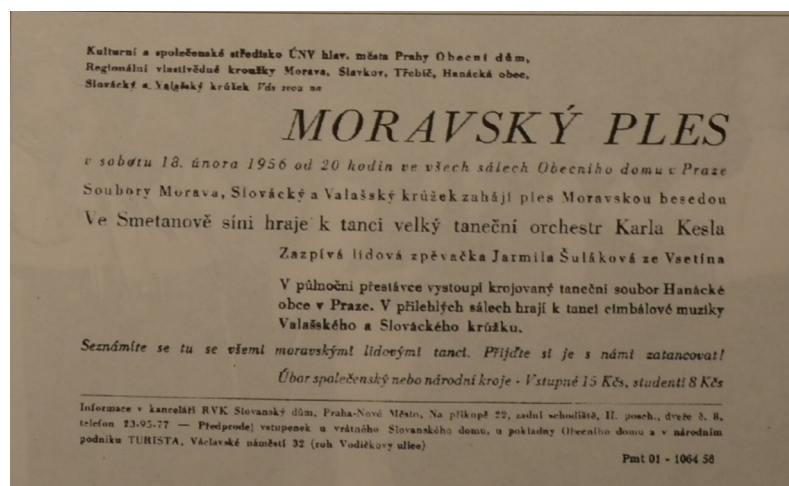

Obrázek 13: Výměr začleňující Slováký krúžek do Osvětvé besedy 11.11.1953⁷³

Současně byl zařazen pod Pražskou informační službu. Z veřejného působení v závěru padesátých let a začátku šedesátých zůstávají v záznamech Slovákého krúžku stojí za

⁷³ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 123

zmínku jen účasti na Moravském plese v Praze.

Obrázek 14: Pozvánka na Moravský ples v roce 1956⁷⁴

Setkávání členů probíhá spíše uzavřeně, jako na počátku století, a hlavní záměr především mladší generace Krúžku je hudba, zpěv a tanec. Osvětová činnost a propagace Slovácka a jeho folkloru je na ústupu. To je dáno i úmrtím několika hlavních postav Slováckého krúžku, které tvořily jádro jeho přednáškové a kulturně společenské práce, jako byl Ladislav Seitl a Vladimír Boháč.⁷⁵

3.1.8 Od okupace po Sametovou revoluci

Normalizace zasáhla do života jak Slováckého krúžku, tak i do osobních životů jeho členů. Řada z nich přišla o své zaměstnání z politických důvodů a setkávání ve Slováckém krúžku pro ně bylo místem a časem, kde mohli zapomenout na okolní svět. Tento jev byl častý i díky tomu, že mezi členy Slováckého krúžku bylo vždy vysoké procento vysokoškolsky vzdělaných lidí. To přirozeně vyplývalo z faktu, že do Prahy přijeli studovat a již zde i zůstali.

⁷⁴ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 127

⁷⁵ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 129

I v této pochmurné době se ovšem našlo v řadách Slováckého krúžku několik vynikajících osobností, které se snažili o co nejplnější fungování Krúžku v daných mezích politického systému. Předsedou Slováckého krúžku je opět od šedesátých let až do roku 1984 Jan Machálek.⁷⁶ Mezi hlavní postavy této doby však patří na prvním místě Kliment Somr. Ten se narodil v roce 1902 v Bzenci a zemřel roku 1983 v Praze. Kliment Somr byl především vynikajícím organizátorem. Stojí za organizací především Moravských plesů v Praze, ale i dalších akcí Slováckého krúžku. Druhou významnou postavou nejenom této doby byl Josef Hanák. Na tomto místě je třeba zmínit i dlouholetého vedoucího muziky Slováckého krúžku Juru Hudečka mladšího.

Obrázek 15: Muzika Slováckého krúžku na Moravském plesu 1972, pod vedením Jury Hudečka mladšího⁷⁷

Jeho otec generál Jura Hudeček byl rovněž členem krúžku. Jaroslav Hudeček ml. se při svém působení v čele muziky snažil o co největší „čistotu“ provedení jednotlivých písní a tanců, jak žánrově tak i podle daných regionů. Charakteristické pro něj bylo i správné členění skladeb do logických celků. Z tehdejší muziky je třeba zmínit i

⁷⁶ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 130

⁷⁷ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 136

Vladimíra Koštovala. Tento akademický sochař a cimbalista se narodil roku 1926 v Dubňanech a zemřel roku 1985 v Praze. Kromě Slováckého krúžku působil hudebně v Praze i v souboru Kytice a v Armádním uměleckém souboru.⁷⁸ I druhý cimbalista z této doby, a to Jan Sladký, byl vynikajícím hráčem, který získal několik ocenění i na mimopražských akcích.⁷⁹

Muzika Slováckého krúžku zaznamenala v těchto letech značný rozmach. Na popud Klimenta Somra se hudba scházela i k nácvikům skladeb, což bylo v dřívějším období spíše výjimečným jevem. Muzika hrála na pravidelných besedách Krúžku jak bylo obvyklé, ale také na různých vernisážích a výstavách členů Slováckého krúžku. Samostatnou kapitolou byly občasné účasti na vystoupeních organizovaných nuceným zřizovatelem spolku, které byly ve většině případů brány jako nutné zlo, které umožňovalo samu existenci a možnost působení Krúžku.⁸⁰

Druhá polovina sedmdesátých let a léta osmdesátá byla ve znamení nárůstu činností Slováckého krúžku. Na Žofině se uskutečňují pravidelné přednášky a setkání muziky. Až do roku 1987 jsou pořádány Slováckým krúžkem každoroční Moravské plesy v Praze. Ty se konají za hojně účasti pražských i moravských souborů. Vrcholnou událostí tohoto období je však oslava devadesáti let výročí Slováckého krúžku v roce 1986. Ta se konala pod záštitou primátora hlavního města Prahy za významného zájmu médií. Jak již bylo naznačeno dříve, organizace činností Slováckého krúžku byla do značné míry ztěžována tehdejšími úřady. Pro ilustraci například organizace Moravského plesu se neobešla bez oficiálního konferenciéra dodaného Kulturním domem

⁷⁸ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 136 (doplnit od jinud)

⁷⁹ Např. první místo v soutěži cimbalistů na prvních Strážnických slavnostech v roce 1947

⁸⁰ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 138

hlavního města Prahy. Také zahajovací a uvítací řeč musela být schválena tímtož orgánem a musela obsahovat konkrétní dodané pasáže. Vše podléhalo přísné byrokracii včetně jmenování a schvalování primáše muziky. Celou absurditu fungování krajanského spolku, který měl v prvé řadě za cíl sdružovat a propagovat rodáky z Moravy a jejich folklór, za těchto podmínek poměrně pěkně ilustruje znění Základního ustanovení Kulturního domu: „...orientovat zájmy členů v souladu se zájmy socialistické vlasti, přispívat morálně a ideově k socialistické výchově v duchu principů marxismu-leninismu, socialistického vlastenectví a proletářského internacionalismu a kulturní politiky strany a státu“.⁸¹

Kromě přednáškové, hudební a taneční činnosti Slovácký krúžek obnovuje i tradici setkávání s ostatními Slováckými krúžky v dalších městech.⁸² Zvláštní kapitolou bylo setkání s Lužickými Srby.

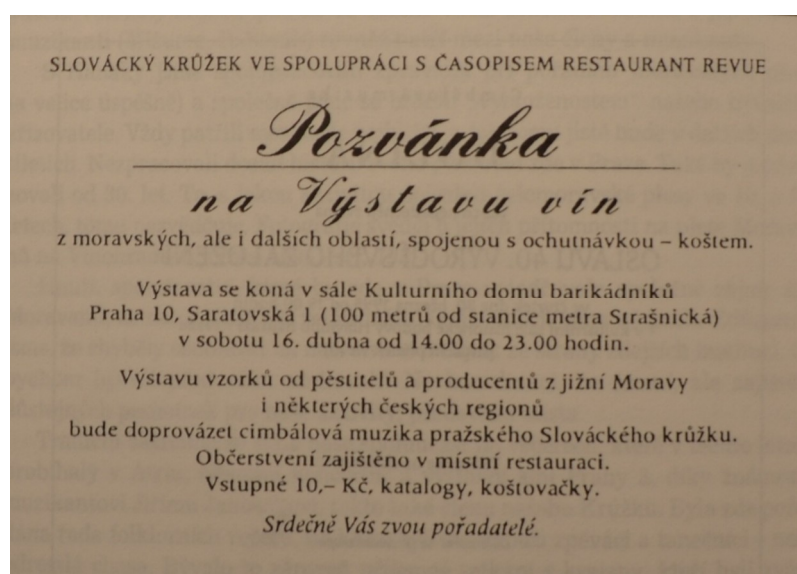
3.1.9 Od roku 1990 do stoletého výročí Slováckého krúžku v Praze v roce 1996

V devadesátých letech dvacátého století se Slovácký krúžek potýkal se zásadním problémem, kterým byl nedostatek peněz. Tím, že neměl žádnou vlastní budovu a ceny pronájmů prostor vzrostly, bylo obtížné najít vhodné prostory k besedám. Nemožnost pořádání přednášek značně omezovala příležitosti setkávání především starších členů Valašského krúžku. Aktivně činná tak byla především hudební a taneční složka spolku. Začátkem devadesátých let také Slovácký krúžek podává žádost na Ministerstvo vnitra o obnovení samostatného spolku. 27.11.1990 byla provedena

⁸¹ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 160

⁸² Například Slovácký krúžek z Brna či Bratislavy

jeho registrace a tím byl de facto obnoven samostatný Slovácký krúžek, tak jak vznikl v roce 1945.⁸³ Dochází také k obnově pořádání Moravského plesu v Praze spolu s Valašským krúžkem a spolkem Hanáků. Ples se uskutečňuje v roce 1993 a 1994. V následujícím roce se však z důvodu příliš vysokého rozpočtu již nekoná. Poměrně netradičním pro Slovácký krúžek je další aktivita sloužící k propagaci regionu a tou je výstava vín, první ročník se uskutečnil za příznivého ohlasu veřejnosti v roce 1994 v domě Barikádníků.

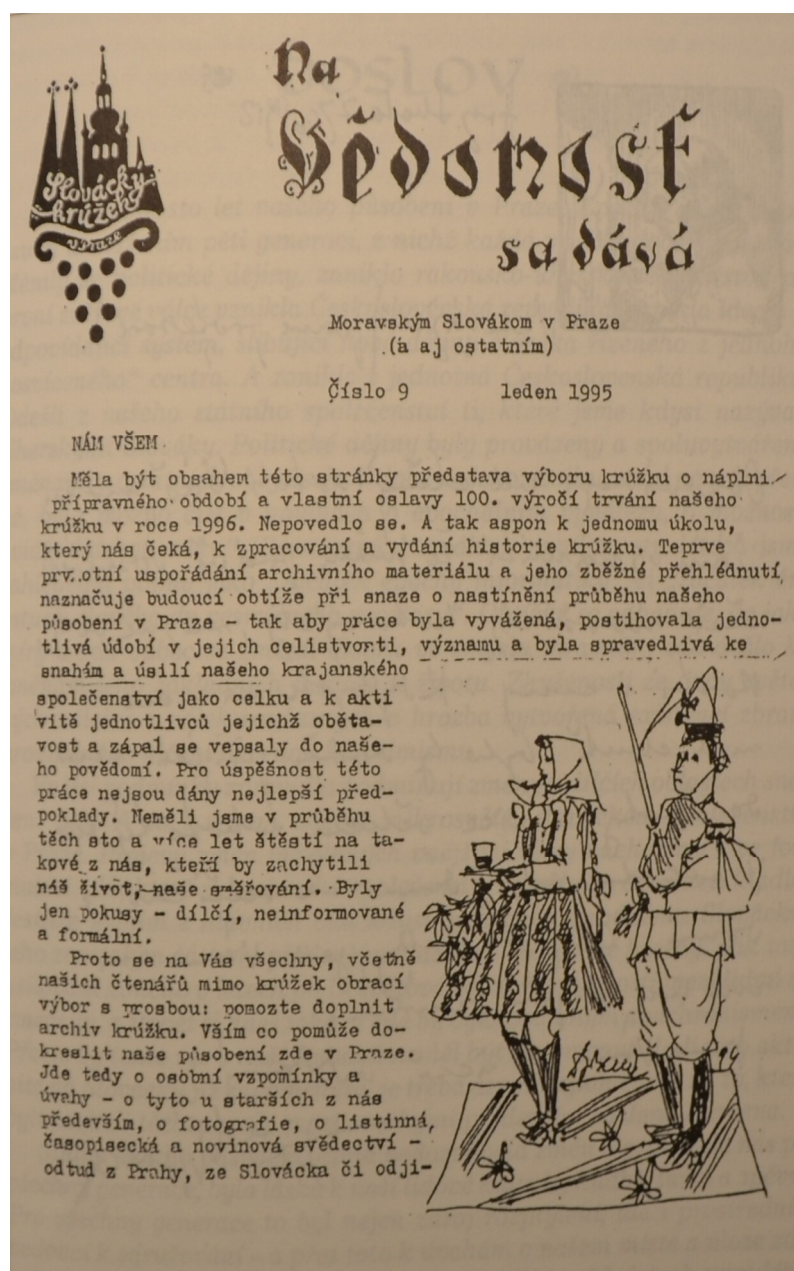
Obrázek 16: Pozvánka na výstavu vín 16.4.1994⁸⁴

Od roku 1992 začal Slovácký krúžek v Praze vydávat i vlastní zpravodaj nazvaný Vědomost (Na vědomost sa dává). Ten měl sloužit k informování o nadcházejících plánech a akcích Krúžku. Dále pak jako prostor pro

⁸³ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 196

⁸⁴ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 198

vzpomínky pamětníků a i pro komunikaci s ostatními krúžky.

Obrázek 17: Úvod zpravodaje Vědomost' 1995⁸⁵

3.1.10 Nové století Slováckého krúžku v Praze

Po roce 2000 nalezl Slovácký krúžek kvalitní zázemí v kulturním domě Gong, a to jak pro místa pravidelných

⁸⁵ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 207

setkávání, tak i pro další akce pro veřejnost. Společná pravidelná setkávání Krúžku se konají jednou za měsíc a jejich tradiční charakter zůstal zachován. Setkání se tedy skládá z přednášky, vystoupení muziky a volné zábavy u muziky.

Úspěšně pokračuje i nová tradice v pořádání výstav vína spojených s koštem. Obnovilo se opět i pořádání Moravského plesu po zajištění financování převážně ze strany sponzorů.⁸⁶ Slováký krúžek se i nadále účastní tradičních folklorních akcí v Praze i jinde. Z přehledu akcí za rok 2013 je patrná i účast na setkání s dalšími Slovákými krúžky (Brno, Bratislava) ve Velehradě.⁸⁷

V roce 1999 vznikla v rámci Slovákého krúžku i „mladší“ muzika Žandár. Je složena převážně z bývalých studentů z Uherskohradištska a Uherskobrodsko, kteří po studiích zůstali pracovat v Praze. I to je charakteristické pro výjimečnost Slovákého krúžku, který si tak zachovává z velké části ráz krajanského spolku. Stejně tak je velká část členů bývalými studenty vysokých škol.⁸⁸

⁸⁶ www: <http://www.kruzeskp.cz/archiv>

⁸⁷ www: <http://www.kruzeskp.cz/archiv>

⁸⁸ viz příloha č.1.

4 Cimbálová muzika Kyčera

Druhým vybraným folklórním souborem, který působí na území Prahy, je Cimbálová muzika Kyčera. Jak bylo zmíněno v úvodu, jedná se o relativně mladý soubor. Informace o jeho založení a jeho fungování pocházejí převážně ze dvou polostrukturovaných rozhovorů. Dále pak z internetových stránek souborů o kterých bude řeč a také z vlastního pozorování, neboť jsem v daném souboru krátký čas působil. Při uskutečňování rozhovorů jsem se však snažil v maximální možné míře eliminovat jakoukoliv svou participaci na referovaných událostech. Mou snahou bylo co nejméně se vměšovat do výpovědí či nějak korigovat vyprávěné události.

4.1.1 Založení a první roky

Cimbálová muzika Kyčera byla založena v roce 1999.⁸⁹ Primárním záměrem při jejím zakládání bylo vytvořit hudební těleso, které by doprovázelo dětský folklórní taneční soubor Vonička, který se věnoval tancům a hudbě z Valašského regionu. Zakládajícími členy Kyčery byli Kamila Goldová a Mirek Holík. Ti dětský folklórní soubor Vonička viděli na festivalu folklórní hudby Mělnický vrkoč.⁹⁰ Líbilo se jim vystoupení dětského souboru a přišlo jim škoda, že soubor nemá živý hudební doprovod. Tak navázali spolupráci s vedoucí souboru a nabídli jí, že vytvoří doprovodný hudební soubor. Jediným členem nově založeného souboru, který měl nějakou přímou zkušenost s hraním folklórní hudby Valašska, byla právě Kamila

⁸⁹ www: <http://kycera.pod-brdy.cz>

⁹⁰ rozhovor: Helena Šlechtová 1.9.2011

Goldová. Ta byla členkou dětské cimbálové muziky v Novém Jičíně, kde vyrůstala. Mirek Holík neměl s folklórem žádné zkušenosti. Navíc to byl kytarista, ale pro účely hraní pro doprovod Valašských tanců se začal učit sám na basu. Prvotní složení souboru bylo tedy basa a housle. K setkání na Mělnickém vrkoči došlo někdy kolem května až června 1999 a první zkoušky souboru se uskutečnily v zimě téhož roku. V tu dobu se k souboru připojilo několik dalších lidí, kteří měli zájem o Valašský folklór a kteří pocházeli především z matematicko fyzikální fakulty či z okruhu přátel jejích studentů. K souboru se připojila i Helena Šlechtová, která studovala architekturu v Praze a znala se s vedoucí dětského souboru Vonička.

V počátcích se soubor scházel na kolejích matematicko fyzikální fakulty v Tróji. Po nějaké době zkoušení, kdy se ukázalo, že myšlenka fungování doprovodného souboru je realizovatelná, přišla nabídka od Sokolu Vršovice, který nabídl své prostory a vybavení ke zkoušení. Tato nabídka přišla právě přes Helenu Šlechtovou, jejíž rodiče byli členy Sokolu Vršovice. Pod něj spadala cimbálová muzika Dolina, ve které působila její matka jako zpěvačka.

Cimbálová muzika Dolina byla členem, nebo spíše pozůstatkem Valašského krúžku v Praze. Ten byl založen Valašskými rodáky, kteří působili v Praze roku 1953. Spolu s vhodnějšími prostorami na zkoušení, než byly na kolejích matematicko fyzikální fakulty, získala tak Kyčera i možnost zapůjčení cimbálu. Díky této možnosti se ke Kyčeře přidal i Adam Votruba, který se začal učit hrát na cimbál. To bylo během let 2000 až 2001.⁹¹ Adam Votruba se o souboru dozvěděl od jednoho z jeho členů, kterého znal z krátkého působení ve Slováckém krúžku. Z počátku soubor doprovázel pouze dětský soubor Vonička. V průběhu času se ale přidalo i

⁹¹ rozhovor: Adam Votruba 31.8.2011

doprovázení dospělého tanečního souboru Krušpánek. Ten vznikl v roce 1994, kdy se jako taneční skupina zformoval právě z Valašského krúžku v Praze.⁹² Po určitou dobu spolupracoval i s Dolinou, než se oba soubory rozešly a Krušpánek začal zkoušet v domově důchodců v Pražských Bohnicích. Právě návaznost na Valašský krúžek a provázanost jednotlivých lidí, kteří se angažovali v různých souborech od dětských až po dospělé bylo to, co umožnilo vznik a fungování i cimbálové muziky Kyčera.

4.1.2 Následný vývoj souboru

Po několika letech fungování souboru se ustálilo jeho složení. Vzniklo již relativně stabilní složení klasické cimbálové muziky. Tedy první a druhé housle, kontry (housle hrající rytmický harmonický doprovod), basa, cimbál, klarinet a flétna. Jelikož byla drtivá většina členů souboru studenty vysokých škol, bylo obměňování sestavy souboru vcelku běžné. Nebylo výjimkou, že se nějaký člen souboru vydal na rok nebo i déle studovat do zahraničí.

Větší změny ale nastaly poté, co nejstarší členové souboru dostudovali. Zásadním obratem byla doba, kdy zakládající členka souboru a jeho vedoucí Kamila Goldová dostudovala a rozhodla se vrátit do Nového Jičína a založit rodinu. Za této situace se souboru jako vedoucí a primáška ujala Helena Šlechtová.⁹³

⁹² www: <http://www.kruspanek.com/index.php?page=uvod>

⁹³ rozhovor: Helena Šlechtová 1.9.2011

Obrázek 18: Cimbalová muzika Kyčera na zájezdu ve Valašských Kloboukách 2004⁹⁴

Během tohoto období nastaly i první velké obměny soubory. Spolu s Kamilou Goldovou odešel i její manžel. Ještě před nimi odešel původní hráč na basu a jeden ze zakládajících členů souboru Mirek Holík, který dostudoval a odjel pracovat do zahraničí. Po této obměně se soubor během krátké doby opět stabilizoval. V této řekněme „prostřední“ sestavě vydržel několik let. V tuto dobu se také zásadně začalo rozšiřovat jeho působení. Začal vystupovat i samostatně a tím, jak se dostal do širšího povědomí, začalo přibývat i komerčních zakázek, jako jsou svatby či různé

⁹⁴ archiv cimbalové muziky kyčera, dostupné na [www: http://kycera.podbrdy.cz](http://kycera.podbrdy.cz)

oslavy.

Obrázek 19: Cimbálová muzika Kyčera doprovází dětský soubor Vonička na Mezinárodním folklorním festivalu Pražský jarmark 2005⁹⁵

Během dalšího období se opět vystřídal basista a přibyl i nový houslista. Soubor se začal znovu omlazovat s tím, jak postupně jeho členové končili vysokou školu a přestávali mít čas na zkoušení a hraní na vystoupeních. Prostřední část historie souboru končí odchodem Heleny Šlechtové, která založila rodinu a odstěhovala se mimo Prahu. Současně došlo i k výměně cimbalisty a soubor se výrazně omladil.

Po těchto personálních změnách v souboru nezbyl už ani jediný původní člen. Primášem se stal houslista Jiří Šilhán, který byl v souboru zhruba od roku 2006. Vedoucím souboru je v současné době (2013) jeden ze členů jeho nejmladší generace Petr Molčan.⁹⁶

⁹⁵ archiv cimbálové muziky kyčera, dostupné na [www: http://kycera.pod-brdy.cz](http://kycera.pod-brdy.cz)

⁹⁶ [www: http://kycera.pod-brdy.cz /](http://kycera.pod-brdy.cz/)

4.1.3 Důležité postavy počátku souboru

Mezi klíčové postavy, které stály u zrodu a hlavně začátku fungování souboru, patří Kamila Goldová a Helena Šlechtová. Kamila byla jedinou členkou souboru, která měla valašský folklór zažitý v jeho „přirozeném“ prostředí, kdy působila jako dítě ve folklórním souboru v Novém Jičíně. Díky této její zkušenosti bylo možno do jisté míry zachovat co největší autentičnost valašského folklóru. Tím mám na mysli především styl zpěvu, tempo a rytmy doprovodů tanců a písní. Druhou zmiňovanou zásadní postavou byla Helena Šlechtová. Ta sice pochází z Prahy, ale díky své matce byla již od dětských let v kontaktu s valašským folklórem. Nejprve tančila a později i hrála na housle s Dolinou. To jí bylo neocenitelnou zkušeností pro budoucí působení v Kyčeře.⁹⁷

4.1.4 Repertoár a název souboru

V prvních letech fungování se soubor věnoval pouze doprovázení tanečních vystoupení dětského souboru Vonička a dospělého tanečního souboru Krušpánek. Tím byl dán i repertoár. Jednalo se o různá pásma předváděných tanců a především z počátku byla veškerá pásma přebrána od Doliny. V průběhu času se začaly tvořit i vlastní úpravy. To bylo zásluhou především Kamily Goldové a později Heleny Šlechtové a Adama Votruby. Soubor se na veřejnosti z počátku neprezentoval sám, ale vždy pouze jako hudební doprovod. S touto skutečností souvisí i vznik jeho názvu.

⁹⁷ rozhovor: Helena Šlechtová 1.9.2011

V prvních letech fungování název Kyčera vůbec neexistoval. Pokud byla hudba představována na vystoupeních, tak pouze jako hudební doprovod daného tanečního souboru a nebo jako Cimbálová muzika Kamily Goldové. Vlastní název cimbálová muzika Kyčera vznikl až několik let po založení souboru, když začal vystupovat i samostatně. Se zahájením samostatného vystupování souvisí i rozšiřování repertoáru. Jakmile začal soubor v pozdějších letech vystupovat i samostatně, bylo třeba sestavit nový repertoár. Postupně byly zařazovány nové písně. Některé byly převzaté z různých nahrávek a nebo ze zapsané hudby z rozličných zpěvníků. O tuto činnost se starala především Helena Šlechtová a Adam Votruba.⁹⁸ Snahou bylo zachovat zaměření souboru na Valašsko a zároveň i rozlišovat jeho jednotlivé regiony. Tím mám na mysli především nemíchání různých oblastí Valašska v jednotlivých navazujících tanečních pásmech.

Výjimkou v tomto přístupu bylo tvoření seznamů skladeb pro různá komerční vystoupení jako jsou svatby či oslavy. To byly v podstatě jediné příležitosti, kdy bylo opuštěno striktní dodržování hraní pouze valašského folklóru. Do těchto seznamů byly často zařazovány i písně z jiných regionů, například ze Slovákka.⁹⁹

4.1.5 Koncerty a vystoupení

Jak už bylo uvedeno, z počátku Kyčera pouze doprovázela taneční soubory Voničku a Krušpánek. S nimi se zúčastnila rozmanitých folklórních akcí.

V případě Voničky se jednalo například o folklórní festival Tuchlovice, Mezinárodní folklórní festival Pražský

⁹⁸ rozhovor: Adam Votruba 31.8.2011

⁹⁹ rozhovor: Helena Šlechtová 1.9.2011

jarmark, Prague Folklore Days, dále pak různá vystoupení v rámci trhů, poutí či máje. Také účast na několika komerčních vystoupeních, propagační akce k otevření obchodních center a další podobné. Z pozdějších let přibýly také účasti na mezinárodních folklórních festivalech v zahraničí, kde se jednalo například o Anglii, Francii či Řecko.¹⁰⁰

S tanečním souborem Krušpánek se Kyčera zúčastnila mimo jiné Mezinárodního folklórního festivalu Pražský jarmark, folklórního festivalu v Letech u Prahy, Vsetínského Krpce, také různých vystoupení v rámci svátků, jako jsou oslavy Velikonoc či adventní koncerty a vystoupení v Praze i mimo ni, dále mezi poměrně časté akce patřila i různá předtančení na plesech, například na Moravském plesu v Praze, plesu České pošty na Žofíně v Praze a dalších.¹⁰¹

Po určité době začala cimbálová muzika Kyčera vystupovat i samostatně. Její samostatná vystoupení by se dala na obecné rovině rozdělit do dvou základních kategorií. První jsou vystoupení na folklórních festivalech, setkáních muzik a podobně. Druhou jsou ryze privátní objednaná vystoupení na svatbách, oslavách narozenin či různých rautech nebo firemních večírcích.

¹⁰⁰ www: <http://kycera.pod-brdy.cz>

www: <http://www.vonicka.com/>

¹⁰¹ www: <http://kycera.pod-brdy.cz> www:
<http://www.kruspanek.com/index.php?page=akce>

Do první kategorie patří například účast na Setkání muzik v kulturním domě Vltavská, Rožnovských slavnostech v Rožnově pod Radhoštěm, Moravském plese, 8. Frenštátských slavnostech ve Frenštátu pod Radhoštěm a mnoha dalších. Po roce 2000 se Kyčera zúčastňuje spolu s dětským folklorním souborem Vonička i mezinárodních folklorních festivalů v zahraničí.

Obrázek 20: Kyčera a Vonička na mezinárodním folklorním festivalu Alnwick International Music festival 2009¹⁰²

Do druhé kategorie spadá hraní na mnoha svatbách, či oslavách narozenin.

Z tohoto výčtu folklorních akcí bych vyzvedl především setkání lidových muzik, Moravský ples v Praze a Rožnovské slavnosti v Rožnově pod Radhoštěm. Všechny tyto události mají dlouhou tradici a jsou v rámci folklorních událostí poměrně významné.¹⁰³

¹⁰² archiv cimbálové muziky kyčera, dostupné na [www: http://kycera.podbrdy.cz](http://kycera.podbrdy.cz)

¹⁰³ Více o folklorních akcích v kapitole Významné folklorní festivaly a akce v České republice

5 Závěr

V závěru své diplomové práce se pokusím o shrnutí a prezentaci závěrů naznačených v předchozím textu. Jelikož jsem se zabýval spolky a soubory, které byly zakládány a působily či působí v Praze, jsou mé závěry zaměřeny pouze na ně.

Začnu u nejstarších krajských spolků, které se postupně formují na přelomu 19. a 20. století. Účelem těchto spolků bylo sdružovat rodáky určitého kraje či regionu, kteří odešli do Prahy za studiem či prací. První spolky byly především studentské a jejich primárním účelem byla podpora nemajetných studentů, takovým byl například spolek Radhošť.¹⁰⁴ Postupně se přidává i funkce sdružování za účelem vzdělávání formou přednášek a také za účelem zábavy. Takovým spolkem je například Moravská beseda.¹⁰⁵ Zájem o tradiční lidovou kulturu ve větší míře přináší až Národopisná výstava československá. Prvním spolkem, který naplňuje i tento charakter, je právě Slovácký krúžek v Praze. Sdružuje rodáky ze Slovácka již spíše z důvodu vzájemného setkávání lidí ze stejného kraje a jeho propagaci. Objevuje se zpěv a tanec při setkávání a spolek začíná dostávat už podobu zájmové činnosti. Charakteristická je přednášková činnost, která má podporovat rodný kraj a udržovat o něm povědomí. Je patrná snaha zachovat lidovou kulturu a její zvyky.¹⁰⁶

¹⁰⁴ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 12

¹⁰⁵ VINKLER, Jaroslav . *Praha a moravští slováci*. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5. str. 14

¹⁰⁶ Například natáčení národopisných filmů, viz kapitola Slovácký krúžek v Praze

Těmto podmínkám odpovídá i skladba členů spolku. Jedná se ve většině případů o lidi, kteří pocházejí z daného kraje a mají k němu přímý vztah.

Takto popsaný stav krajanských spolků a původ jejich členů odpovídá přibližně až do poloviny 20. století.

Změna nastala v druhé polovině 20. století. Pravděpodobně i díky vlivu politického režimu převládá charakter zájmových sdružení. Stejně tak se mění i skladba členů spolků a souborů. Vzhledem k povaze souborů jako míst k trávení volnočasových aktivit, již ve většině případů nemají jejich členové přímý vztah k danému regionu.¹⁰⁷

Charakter rodáckého spolku se zachovává v omezené míře u Slováckého krúžku v Praze. Drtivá většina folklorních souborů založených koncem 20. století nebo později má charakter zájmových kroužků, které jsou zakládány za účelem prezentace folkloru vybraného kraje nebo v některých případech krajů. Ukázkovým příkladem je zde dětský folklorní soubor Vonička, který sice provozuje folklor převážně jednoho určitého regionu (Valašska), ale jeho členy jsou děti jedné základní školy. Jedná se o zájmový kroužek přidružený k základní škole a tak jeho členové participují na Valašských písních, tancích a hrách z tohoto důvodu a ne kvůli nějaké vazbě na Valašský region. Ať už touto vazbou míníme narození členů souboru v daném regionu či jejich rodičů, nebo prarodičů.

¹⁰⁷ Viz předchozí kapitoly

Literatura

BAUMAN, Zigmunt ; MAY, Tim . Myslet sociologicky : netradiční uvedení do sociologie. 1. Praha : Slon, 2010. 239 s. ISBN 978-80-7419-026-1.

ČERESŇÁK, Bedřich. Lidová kultura v kulturním vývoji České republiky: (1918-1998) : 15. strážnické sympozium, 14.-15. září 1999 ve Strážnici : sborník příspěvků. Editor Jan Krist. Ve Strážnici: Ústav lidové kultury, 1999, 71 s. ISBN 80-861-5630-3.

GIDDENS, Anthony. Sociologie. 1. Praha : Argo, 2000. 596 s. ISBN 80-7203-124-4.

GIRTLER, Roland. Okrajové sociální kultury. 1. Brno : Masyrykova univerzita, 2001. 218 s.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum : základní metody a aplikace. 2. Praha : Portál, 2005. 408 s. ISBN 978-80-7367-485-4.

HLAVÁČ, Jan - Macháček, Dušan (eds.): Slováký krúžek v Praze 1996 - 2006. Praha: Slováký krúžek v Praze, 2006.

KRIST, Jan Miroslav: Slováké krúžky v minulosti a přítomnosti. Folklor 7, 1996, č. 7, s. 365 - 370.

MACHÁČEK, Dušan: Slováký krúžek v Praze slaví 110 let. Folklor 17, 2006, č. 1, s. 49.

VINKLER, Jaroslav . Praha a moravští slováci. 1. Český Těšín : Forpex, 1996. 239 s. ISBN 80-901346-4-5.

Internetové zdroje

<http://www.bettydance.com/view.php?navezclanku=velky-soubor&cislocclanku=2007070006>
<http://www.csla.cz/armada/kultura/aus.htm>
<http://www.folklornisdruzeni.cz/>
<http://www.folklornisdruzeni.cz/cm-jiriho-janouska>
<http://www.folklornisdruzeni.cz/gaudeamus>
<http://www.folklornisdruzeni.cz/praminek-pri-zus-cernosice>
<http://www.folklornisdruzeni.cz/rozmarnynek>
<http://www.folklornisdruzeni.cz/valasek-h-dolejsi>
<http://www.folklornisdruzeni.cz/vrbina>
<http://www.fssarvanci.cz/>
<http://www.fsvalasek.cz/>
<http://www.hanaci.vivat.cz/>
<http://www.jaro-dance.cz/historie/>
http://www.kolicek.cz/frame_cz.htm
<http://www.kruspanek.com/>
<http://www.kruzekskp.cz/>
<http://www.kytice-praha.cz/o-souboru>
<http://www.laskavec.com/>
<http://www.folklornisdruzeni.cz/limbora>
<http://www.fslucinka.wz.cz/Lucinka-osouboru.html>
<http://www.matenik.cz/>
<http://www.mcmjp.unas.cz/>

<http://www.modrenec.cz/>

<http://www.motak.estranky.cz/clanky/o-nas.html>

<http://www.muzikajara.cz/index.htm>

<http://www.nulk.cz>

<http://www.osminka.cz/O-nas>

<http://www.rosenka.cz/>

<http://www.studankapraha.cz/>

<http://www.vonicka.com/>

Respondenti

Šlechtová Helena - vedoucí souboru Kyčera (do roku 2011)

Votruba Adam – člen Kyčery a Slováckého krúžku v Praze

Krupka Milan - Krušpánek

Seznam Obrazových příloh

Obrázek 1: Seznam účastníků Hanáckého večera 25.4.1945.....	12
Obrázek 2: Moravský ples 2012, Vystoupení Spolku Hanáků	14
Obrázek 3: Pozvánka na vzpomínkové setkání za účasti muziky Valašského krúžku	16
Obrázek 4: Moravský ples 2007, Krušpánek	19
Obrázek 5 Mezinárodní folklorní festival Tuchlovická pouť 2008, Vonička	25
Obrázek 6: Pozvánka na Moravský ples 2012	28
Obrázek 7: Pražský jarmark 2009	29
Obrázek 8: Setkání lidových muzik Praha, logo	30
Obrázek 9: Slováká svatba na Žižkově 1913	34
Obrázek 10: Pozvánka na schůzku Slovákého krúžku 8.11.1939.....	37
Obrázek 11: Pozvánka na ustavující valnou hromadu Slovákého krúžku 14.2.1946	40
Obrázek 12: Vystoupení Šerdičanů 1946	41
Obrázek 13: Výměr začleňující Slováký krúžek do Osvětvé besedy 11.11.1953	44
Obrázek 14: Pozvánka na Moravský ples v roce 1956.....	45
Obrázek 15: Muzika Slovákého krúžku na Moravském plesu 1972, pod vedením Jury Hudečka mladšího	46
Obrázek 16: Pozvánka na výstavu vín 16.4.1994	49
Obrázek 17: Úvod zpravodaje Vědomost' 1995.....	50
Obrázek 18: Cimbálová muzika Kyčera na zájezdu ve Valašských Klobúkách 2004.....	55
Obrázek 19: Cimbálová muzika Kyčera doprovází dětský soubor Vonička na Mezinárodním folklorním festivalu Pražský jarmark 2005	56
Obrázek 20: Kyčera a Vonička na mezinárodním folklorním festivalu Alnwick International Music festival 2009	60

Příloha č.1

Seznam členů Slováckého krúžku k 5.10.2013¹⁰⁸

Adamec Bohumír Ing.
Andres Pavel Mgr.
Andres Vladimír
Andresová Hana
Adamcová Anna
Bartoník Pavel
Beťák Radovan Ing.
Beťáková Ludmila Ing.
Blaha Ondřej Ing. Mgr.
Blažek Jaroslav
Bobek Josef Ing.
Bouřa Evžen Ing.
Brejchová Marie
Bušík František Ing.
Běhal Miloš Ing.
Běhalová Pavlína Ing.
Bělanský Vladimír MuDr.
Běták Vojtěch Ing.
Březík Vladimír
Cilínková Marie JUDr.
Čajová Jaroslava PhDr.
Černý Pavel Ing.
Červenka Milan Ing.
Čulen Vladimír
Daněčková Jindra
Domanínská Libuše nár. um.
Dostál Jiří Ing.
Dostálová Věra
Dragoun Zvonimír

¹⁰⁸ [www: http://www.kruzekskp.cz/vsichni-clenove](http://www.kruzekskp.cz/vsichni-clenove)

Drhlík Alois JUDr.
Duhajský Jan Ing.
Dumková Ivana
Dvořáček Josef
Dřínek Vladislav JUDr.
Eliášek Karel
Esterková Jaroslava
Esterková Věra
Fajkus Peter Ing. CSc.
Fiala Pavel Ing.
Formánková Daniela Mgr.
Friedmanová Irena Ing.arch.
Gavenda Miloš
Grée Miroslava
Halířová Zuzana Bc.
Harčarik Jozef Mgr.
Havlík Karel Ing.
Hebron Miroslav Ing.
Herle Petr MUDr.
Heřmanská Kateřina Bc.
Hlahůnek Josef
Hlahůnková Marie
Hlaváčová Marie PhDr.
Hlavinková Eva PaedDr.
Hlaváč Jan Prof. Ing. DrSc.
Hlaváč Martin Ing.
Hlaváč Miroslav Ing.
Hlaváčová Radka
Hobstová Jana Ing.
Horáček Petr Ing.
Horák Richard
Horálek Jan PhDr.Ph.D.
Houska Antonín
Housková Zdena

Hubálková Věra Ing.
Hudeček Jura
Hudeček Miroslav ak. sochař
Hudečková Olga PaedDr.
Charuza Jan JUDr.
Chovanec Karel ak. mal.
Christiánová Anna RNDr.
Chudá Barbora Ing.
Janečková Libuše
Janoušek Jiří
Janoušková Zdena
Javorová Melanie Ing.
Jedlička Bedřich Bc.
Jernek Ivan Ing.
Jilík Jiří PaedDr.
Jilík Tomáš Ing.
Jonášová Mirka MUDr.
Jordánová Josefa
Kapasová Magda Mga.
Kačalová Kateřina Bc.
Karidisová Eliška
Kašová Jana Ing. arch.
Kmoch Jaroslav
Kmošťák Svatomír Ing.
Konečný Miroslav
Kotalík Jiří T. Doc.PhDr.CSc.
Kotásková Alena
Kozáková Gabriela Mgr.
Kristián Richard
Kristová Zdena
Kročová Pavlína dipl. um.
Krofta Tomáš PhDr.
Kroftová Marcela PhDr.
Kroulíková Kateřina Ing. arch.

Králík Vladimír RNDr.
Králíková Milena Mgr.
Kultová Elena
Kumpera Vojtěch JUDr.
Kumperová Marie Mgr.
Kunčar Milan Ing.
Kučerka Miroslav Ing.
Křepelková Magdalena Ing.
Macháček Dušan Ing.
Macháčková Jitka Mgr.
Mansfeld Vladimír
Mansfeldová Marie
Marada Miroslav RNDr. Ph.D.
Maradová Jiřina
Marková Eliška
Martinková Ludmila
Mašek Jiří
Maňásek Radek Ing.
Mazáč Rostislav Ing.
Mazáčová Martina
Medek Karel
Minaříková Anna
Minář Jan RNDr. DrSc.
Mitáčková Veronika
Mlynaříkova Marie
Možíšová Marie
Můčková Hana MgA
Mudřík Zdeněk Prof. Ing. CSc.
Mullerová Vladislava
Navrátilová Ludmila
Neduchal Hynek
Neumann Leo Doc. Ing. CSc.
Neumannová Marie
Neumanová Jana

Novotná Blanka prof.
Novotná Eliška
Němcová Josefa
Němeček Oldřich Ing.
Němečková Kornelie ak. mal.
Ochrana František Doc. PhDr. DrSc.
Ochranová Mária
Oslzlý František
Prchal Marek Ing.arch.
Pavlíková Bohuše Mgr.
Pauknerová Ingrid Mgr., Ing.
Pavlíková Jiřina Ing.
Pařízková Eva
Petratur Vlad. Ing. CSc.
Pindová Oldřiška
Plzáková Soňa
Polomský Jan Ing.
Poplštejnová Ivana Ing.
Procházková Anna
Procházková Jana
Prudíková Ludmila
Pávek Jan Ing.
Radová Magda
Rajtoral Jindřich
Reňák Václav
Roháč Jan Ing. Ph.D.
Rose Milan
Růžičková Božena
Řehořík Jan
Říha Miroslav
Říhová Jana
Sameš Ondřej
Schulhofová Renata
Sdružení přátel souboru Kyjov

Sedlář Roman Ing.
Sichálek Jakub
Skalová Hana Ing.
Sklenářová Hana Mgr.
Skuhravý František
Slovák Antonín PhDr.
Slováková Jana
Sládečková Alena RNDr. DrSc.
Sláma Tomáš
Slámová Petra Mgr.
Smetana Michal MUDr.
Smetana Pavel
Smetana Petr Mgr.
Smetanová Barbora
Smolová Vlasta
Sobíšek Radek
Sochor Martin
Sochor Martin junior
Sochorová Mirka PhDr.
Sodomka Zdeněk Ing.
Solnička Jaroslav Mgr.
Somr Josef
Sparling Don PhDr.
Strachota Petr
Strachotová Marcela Ing.
Stuchlíková Lucie Ing.
Surá Helena Ing.
Surý Jan Ing.
Šálová Helena
Šebestová Blanka Mgr.
Šenk Josef Ing. CSc.
Šilarová Bohumila
Šimanová Jarmila
Šislerová Alena RNDr.

Škrobák Kamil
Salusová Radka Mgr.
Šrámková Věra Ing.
Štěpánek Josef
Štěpánek Petr
Štěpánek Václav PhDr.
Šustová Oldřiška
Šťastná Anděla
Tomšů Marie Ing.
Trnčík Karel Ing.
Trnčíková Jiřina
Tysovský Zdeněk MVDr.
Ulčar Bohumír
Ulčar Vladimír
Ulčarová Hana Mgr.
Vacek Zdeněk Ing
Vacková Alena
Vaculík Ludvík spisovatel
Valenta Blažej MVDr.
Vesecká Jarmila Ing.
Viktorin Rostislav Ing.
Vinkler Jaroslav Ing. CSc.
Vognič Bruno Ing.
Vogničová Anna Ing.
Vorálek Rostislav PaedDr.
Vorlická Šárka
Votruba Adam Mgr.,Ph.D.
Výletová Kristýna Ing.
Zachová Božena
Zatloukalová Božena
Zháňal Pavel
Zlámal Viktor
Zlámalová Marcela
Zvěřina Oldřich

Zátopková Dana

Žáčková Eva